מהדורה למורה – בחנים קצרים

4 בחנים: נאורות · אמנציפציה · מהפכה תעשייתית · השכלה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – תשובות לבחנים

נאורות

1. **א.** **האמונה בכוחה של התבונה האנושית** הוגי הנאורות האמינו שהתבונה יכולה להבין את העולם ולשפרו.
2. **ב.** **מונטסקייה** מונטסקייה, ב'רוח החוקים' (1748).
3. **א.** **חיים, חירות ורכוש** לוק מנה את החיים, החירות והרכוש.
4. **ג.** **האמנה החברתית** 'האמנה החברתית' – ריבונות העם והרצון הכללי.
5. **א.** **לרכז את הידע האנושי ולהפיצו** דידרו ועמיתיו ביקשו להפיץ ידע לציבור רחב.
6. **א.** **מלך שערך רפורמות ברוח הנאורות אך שמר על כוחו** כמו פרידריך השני ויוסף השני.
7. **נכון** במאמר 'מהי נאורות?' (1784).
8. **לא נכון – וולטר נאבק למען סובלנות דתית וחופש ביטוי.** וולטר יצא נגד רדיפות בשם הדת.
9. **נכון** גילויי ניוטון וגלילאו עודדו לחפש חוקים גם בחברה.
10. **לא נכון – ההכרזה על זכויות האדם והאזרח פורסמה בצרפת ב-1789.** ב-1776 פורסמה הכרזת העצמאות האמריקנית.

אמנציפציה

1. **א.** **שוויון זכויות אזרחיות ופוליטיות ליהודים** אמנציפציה = שחרור ומתן שוויון זכויות.
2. **ג.** **צרפת** צרפת, 1790–1791.
3. **א.** **שוויון ליהודים כיחידים, בלי מעמד של אומה נפרדת** 'ליהודים כאומה – דבר; כבני אדם – הכול' (בניסוח מעובד).
4. **א.** **כינס את אספת הנכבדים היהודית** אספת הנכבדים נשאלה על נאמנות היהודים למדינה.
5. **א.** **את 'כתב הסובלנות'** הצו הקל על היהודים באוסטריה.
6. **ג.** **1871** עם איחוד גרמניה ב-1871.
7. **לא נכון – ברוסיה לא ניתנה אמנציפציה עד 1917.** רוב יהודי העולם חיו ברוסיה ללא שוויון.
8. **נכון** זו 'העסקה' של האמנציפציה.
9. **נכון** ליונל דה רוטשילד נכנס לבית הנבחרים.
10. **לא נכון – הסנהדרין התכנסה ב-1807.** ב-1789 התנהל הוויכוח באספה הלאומית.

המהפכה התעשייתית

1. **ב.** **בריטניה** בריטניה, בעשורים האחרונים של המאה ה-18.
2. **ג.** **ג'יימס וואט** פטנט ב-1769.
3. **א.** **הטקסטיל** מכונות טווייה ואריגה.
4. **א.** **מעבר אוכלוסייה מהכפר לעיר** ערים כמו מנצ'סטר גדלו במהירות.

5. **א. היווצרות מעמד הפועלים** עובדים שכירים במפעלים.
6. **א. שהשוק החופשי וחלוקת העבודה מגדילים את העושר** 'עושר העמים' (1776).
7. **נכון** ב-1825 נפתח קו סטוקטון–דרלינגטון.
8. **לא נכון – ילדים הועסקו במפעלים בשכר נמוך ובתנאים מסוכנים.** עבודת ילדים הייתה נפוצה.
9. **נכון** לצד הון, נמלים ושלטון יציב.
10. **לא נכון – המהפכה החקלאית הגדילה את התנובה ושחררה עובדים לתעשייה.** שיטות חדשות הגדילו את היבול.

תנועת ההשכלה

1. **ב. ברלין** בברלין, בשנות ה-70–80 של המאה ה-18.
2. **א. משה מנדלסון** פילוסוף יהודי שומר מצוות.
3. **א. פירוש עברי לתורה שליווה את התרגום לגרמנית** חלק ממפעל תרגום התורה של מנדלסון.
4. **א. 'דברי שלום ואמת'** קריאה לשלב לימודים כלליים בחינוך.
5. **א. המאסף** החל לצאת ב-1783–1784.
6. **א. אברהם מאפו** פורסם ב-1853.
7. **לא נכון – המשכילים רצו לשלב לימודים כלליים – שפות, מדעים וחשבון – לצד לימודי קודש.** זה היה עיקר החידוש.
8. **נכון** הם ראו בה איום על המסורת.
9. **נכון** שירה, עיתונות ורומנים בעברית.
10. **נכון** בשירו 'הקיצה עמי'.

בוחן קצר – נאורות

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חידון תרגול – הנאורות · 10 שאלות × 10 נקודות

1. מה היה הרעיון המרכזי של הנאורות?

◯ א. האמונה בכוחה של התבונה האנושית

◯ ב. החזרה לחיי הכפר והמסורת

◯ ג. החובה לציית למלך בכל מצב

◯ ד. הדחייה של המדע

2. מי הציע את עקרון הפרדת הרשויות?

◯ א. וולטר

◯ ב. מונטסקייה

◯ ג. רוסו

◯ ד. קאנט

3. לפי ג'ון לוק, אילו זכויות טבעיות יש לכל אדם?

◯ א. חיים, חירות ורכוש

◯ ב. השכלה, עבודה ובריאות

◯ ג. הצבעה, שוויון ודת

◯ ד. מגורים, פרנסה ושפה

4. איזה ספר כתב רוסו ב-1762?

◯ א. רוח החוקים

◯ ב. האנציקלופדיה

◯ ג. האמנה החברתית

◯ ד. מסה על הסובלנות

5. מה הייתה מטרת 'האנציקלופדיה'?

◯ א. לרכז את הידע האנושי ולהפיצו

◯ ב. לפרסם את חוקי המלך

◯ ג. לתרגם את התנ"ך

◯ ד. לתעד את המלחמות

6. מהו 'אבסולוטיזם נאור'?

◯ א. מלך שערך רפורמות ברוח הנאורות אך שמר על כוחו

◯ ב. שלטון העם בבחירות

◯ ג. ביטול המלוכה

◯ ד. שלטון של הכנסייה

7. נכון או לא נכון? קאנט ניסח את הסיסמה 'העזו לדעת'.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

8. נכון או לא נכון? וולטר התנגד לסובלנות דתית.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

9. נכון או לא נכון? המהפכה המדעית הייתה מהרקע לנאורות.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

10. נכון או לא נכון? ההכרזה על זכויות האדם והאזרח פורסמה באנגליה ב-1776.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

בוחן קצר – אמנציפציה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חידון תרגול – האמנציפציה · 10 שאלות × 10 נקודות

1. מה פירוש 'אמנציפציה' בהקשר היהודי?

◯ א. שוויון זכויות אזרחיות ופוליטיות ליהודים

◯ ב. עלייה לארץ ישראל

◯ ג. הקמת בתי ספר יהודיים

◯ ד. תרגום התורה לגרמנית

2. באיזו מדינה קיבלו היהודים לראשונה שוויון מלא באירופה?

◯ א. אנגליה

◯ ב. רוסיה

◯ ג. צרפת

◯ ד. פרוסיה

3. מה ביטאו דברי קלרמון-טונר (1789)?

◯ א. שוויון ליהודים כיחידים, בלי מעמד של אומה נפרדת

◯ ב. גירוש היהודים

◯ ג. שלילת האזרחות מהיהודים

◯ ד. הקמת מדינה יהודית

4. מה עשה נפוליאון ב-1806?

◯ א. כינס את אספת הנכבדים היהודית

◯ ב. העניק שוויון ליהודי רוסיה

◯ ג. ייסד את 'המאסף'

◯ ד. ביטל את הגטאות באיטליה בלבד

5. מה פרסם יוסף השני ב-1782?

◯ א. את 'כתב הסובלנות'

◯ ב. את 'מדינת היהודים'

◯ ג. את 'האמנה החברתית'

◯ ד. את 'רוח החוקים'

6. באיזו שנה קיבלו היהודים שוויון באיחוד גרמניה?

◯ א. 1791

◯ ב. 1858

◯ ג. 1871

◯ ד. 1917

7. נכון או לא נכון? ברוסיה הצארית קיבלו היהודים שוויון זכויות במאה ה-19.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

8. נכון או לא נכון? בתמורה לשוויון נדרשו היהודים לוותר על האוטונומיה הקהילתית.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

9. נכון או לא נכון? ב-1858 הותר ליהודים לכהן בפרלמנט הבריטי.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

10. נכון או לא נכון? הסנהדרין של נפוליאון התכנסה ב-1789.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

בוחן קצר – המהפכה התעשייתית

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חידון תרגול – המהפכה התעשייתית · 10 שאלות × 10 נקודות

1. באיזו מדינה החלה המהפכה התעשייתית?

◯ א. צרפת

◯ ב. בריטניה

◯ ג. גרמניה

◯ ד. ארצות הברית

2. מי שיפר את מנוע הקיטור?

◯ א. ג'ורג' סטפנסון

◯ ב. אדם סמית

◯ ג. ג'יימס וואט

◯ ד. ריצ'רד ארקרייט

3. איזה ענף היה הראשון שעבר מיכון?

◯ א. הטקסטיל

◯ ב. הפלדה

◯ ג. החשמל

◯ ד. הכימיה

4. מהו 'עיור'?

◯ א. מעבר אוכלוסייה מהכפר לעיר

◯ ב. בניית חומות סביב ערים

◯ ג. מעבר מהעיר לכפר

◯ ד. הקמת מפעלים בכפרים

5. מה הייתה אחת התוצאות החברתיות של המהפכה התעשייתית?

◯ א. היווצרות מעמד הפועלים

◯ ב. ביטול העבודה

◯ ג. ירידה במספר הערים

◯ ד. החזרה לייצור ביתי

6. מה טען אדם סמית?

◯ א. שהשוק החופשי וחלוקת העבודה מגדילים את העושר

◯ ב. שיש לבטל את הרכוש הפרטי

◯ ג. שיש לאסור מכונות

◯ ד. שהמלך צריך לנהל את הכלכלה

7. נכון או לא נכון? קו הרכבת ליברפול–מנצ'סטר נפתח ב-1830.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

8. נכון או לא נכון? במפעלים הראשונים לא הועסקו ילדים.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

9. נכון או לא נכון? מרבצי פחם וברזל היו מהגורמים לכך שהמהפכה החלה בבריטניה.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

10. נכון או לא נכון? המהפכה החקלאית צמצמה את התנובה וגרמה לרעב בערים.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

בוחן קצר – תנועת ההשכלה

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חידון תרגול – תנועת ההשכלה · 10 שאלות × 10 נקודות

1. היכן החלה תנועת ההשכלה?

◯ א. וילנה

◯ ב. ברלין

◯ ג. פריז

◯ ד. ירושלים

2. מי נחשב ל'אבי ההשכלה'?

◯ א. משה מנדלסון

◯ ב. הרצל

◯ ג. אחד העם

◯ ד. יל"ג

3. מהו ה'ביאור'?

◯ א. פירוש עברי לתורה שליווה את התרגום לגרמנית

◯ ב. כתב עת עברי

◯ ג. בית ספר בברלין

◯ ד. שיר של יל"ג

4. מה פרסם נפתלי הרץ ויזל ב-1782?

◯ א. 'דברי שלום ואמת'

◯ ב. 'אהבת ציון'

◯ ג. 'המאסף'

◯ ד. 'ירושלים'

5. איך נקרא כתב העת העברי של המשכילים?

◯ א. המאסף

◯ ב. השחר

◯ ג. הצפירה

◯ ד. המליץ

6. מי כתב את הרומן העברי הראשון 'אהבת ציון'?

◯ א. אברהם מאפו

◯ ב. יל"ג

◯ ג. מנדלסון

◯ ד. לוינזון

7. נכון או לא נכון? המשכילים רצו שהיהודים ילמדו רק לימודי קודש.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

8. נכון או לא נכון? רבנים רבים התנגדו להשכלה מחשש להתבוללות.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

9. נכון או לא נכון? ההשכלה תרמה לתחיית השפה העברית.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

10. נכון או לא נכון? יל"ג טבע את המשפט 'היה אדם בצאתך ואיש יהודי באוהלך'.

◯ נכון ◯ לא נכון תיקון: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי